

Posudek vedoucího práce

Smékalová, Kateřina, *Roquetas de Mar: proměna místa v turistickou destinaci*. Praha: FHS UK, 2023, 53 stran + 4 str. příloh.

Hlavním tématem bakalářské práce Kateřiny Smékalové je proměna místa v turistickou destinaci, konkrétněji: andaluského města Roquetas de Mar. Místo nebylo vybráno nahodile, autorka sem pravidelně přijíždí v pozici průvodkyně nebo delegátky jedné české cestovní kanceláře. Dá se tak říci, že destinaci má zažitou na vlastní kůži, nicméně práce v cestovním ruchu a realizace seriózního etnografického výzkumu, třebaže v důvěrně známém prostředí, jsou dvě zcela kontradiktorní záležitosti. Znam to ostatně z vlastní zkušenosti a vím, jak složité je obě role od sebe oddělovat, zejména za situace, kdy je člověk v obou rolích zároveň, jak je to do jisté míry v případě Kateřiny Smékalové.

K samotné práci: úvod je velmi stručným představením místa výzkumu, následuje teoretická část, která je ale spíše přehledem různých definic turismu, jeho obecnějšího vývoje a nástinem vývoje turismu ve Španělsku, Andalusii a v provincii Almería, na jejímž území leží turistické letoviště Roquetas de Mar. Škoda, že ty pasáže, ve kterých je jakási teorie naznačena, nejsou lépe využity. Mám na mysli například zjevnou dichotomii mezi přímořským a vnitrozemským turismem, v prvním případě reprezentovaným městy Cádiz, Huelva a Málaga a jejich okolními letovišti s písčnými plážemi („sun and sand tourism“), v druhém města jako Granada, Córdoba nebo Sevilla, do nichž se jezdí například za hlubším poznáním tří kultur („culture and heritage tourism“), totiž křesťanské, muslimské a židovské, které zde ve středověku koexistovaly v překvapivé symbióze (s. 15). Autorka dále jen letmo zmiňuje důležitost takových pojmů, jako jsou místo, prostor, prostředí, krajina nebo teritorium (s. 15), ale s relevantními teoretickými pracemi týkajícími se antropologie místa (např. Marc Augé, Pierre Nora aj.) se npracuje. Informačně zajímavá je rovněž zmínka o kvalitě roquetaských pláží hodnocených jako „Q“, ale co si má pod tím čtenář představit, co z toho vyplývá pro proměnu místa v turistickou destinaci, jak hodnotí kvalitu pláží místní lidé, jak turisté apod.?

Metodologická část je uspokojivá, autorka prováděla rozhovory se 14 místními osobami rozdělenými poměrně symetricky podle genderu a věku a náhodně 6 turisty, s nimiž se během svých pobytů měla možnost setkat. Etické otázky byly vyřešeny informovaným souhlasem, podrobně jsou představeni všichni výzkumní partneři, stručněji pak dva hlavní výzkumné okruhy, které jsou vzápětí reflektovány v hlavní části práce.

Hlavní kapitola je nazvaná poněkud schematicky jako *Interpretace získaných dat...* (s. 23-40), fakticky se jedná o výběr několika proměnných vztahujících se k cestovnímu ruchu v Roquetas de Mar interpretovaných v rozhovorech výzkumnými partnery. Z těchto lidí považuji za jeden z nejlepších autorčiných informačních zdrojů téměř devadesátiletého roquetaského rodáka pana dona Andrése, který je očitým žijícím svědkem toho, jak se měnilo nejen jeho rodné město, ale celé andaluské pobřeží v jednu velkou *turistikopoli*, jak jsou někdy taková místa nazývána (jedním z prvních na celém španělském pobřeží bylo Torremolinos, jiné andaluské přímořské letoviště). V empirických pasážích se objevují kromě již zmíněného rozhovoru s Andrésem také jiné světlejší momenty – zejména velmi vhodná citace z Bergera a Luckmanna, nástin lifestyle migrace nebo kulinářské kultury zaměřené na Andalusii a teoreticky inspirované antropologií jídla v podání Sidneyho Mintze a Christine Du Bois aj. (s. 34-38). Většinou je ale vše pouze nadhozené, příliš se s těmito pojmy nebo citacemi npracuje nebo jen velmi povrchně. Některé pojmy ale nejsou přijímány jednoznačně, autorka se alespoň pokusila o

vyváženější pohled například na to, co se obvykle označuje jako *turismofobie* (s. 23-24), která se ukazuje být také v Roquetas ambivalentní („turismus nás přece živí“), na druhé straně je nesporným faktorem rychlé environmentální, sociální, kulturní, ekonomické a díky lifestylové migraci také politické změny (v některých menších městech se do místních zastupitelstev dostávají potomci britských a jiných rezidentů, kteří sem původně přijeli jako turisté, ale poté se zde usadili natrvalo nebo jako transmigranti). Za trochu zbytečné lze považovat poslední podkapitolu týkající se životního prostředí a konfliktu výstavby hotelu na území přírodní rezervace Cabo de Gata (s. 39-40). Tohle v této práci „mikrotéma“ je ovšem natolik zajímavé a aktuální, že by si zasluhovalo samostatné zpracování například z perspektivy politické ekologie a conservation studies (obojí je v sociální antropologii předmětem výzkumu od počátku devadesátých let).

Závěr (s. 42-43) je již spíše shrnutím, ačkoli jeden směr budoucího výzkumu je naznačen – smart city jako turistická destinace – s odkazem na práci španělské kolegyně z univerzity v andaluském Jaénu.

Bakalářská práce Kateřiny Smékalové, jak naznačeno, jeví řadu nedostatků především v teoretické rovině, nicméně v empirické části bylo, jakkoli koncizně a neúplně, určitých výsledků dosaženo, proto navrhuji hodnocení *dobře* v závislosti na charakteru obhajoby.

V Praze, 1. 9. 2023.

PhDr. Marek Halbich, Ph.D.